

Брюксел, 7.12.2016 г.
COM(2016) 776 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно изпълнението на мерките във връзка със сектора на пчеларството от
Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета за
установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти**

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.	МЕТОДОЛОГИЯ	4
3.	ПРЕГЛЕД НА СЕКТОРА НА ПЧЕЛАРСТВОТО В ЕС.....	4
3.1	Производство и цени	4
3.2	Търговия.....	6
3.3	Преброяване на пчелните кошери	6
3.4	Преброяване на пчеларите	7
4.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПЧЕЛАРСТВО	7
4.1	Правно основание	7
4.2	Цели и мерки	8
4.3	Бюджет на Съюза за националните програми за пчеларство и степен на използване.....	10
4.4	Разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки	10
4.5	Направени разходи по вид мярка	12
5.	ОСНОВНИ ПРОМЕНИ, ВЪВЕДЕНИ С РЕФОРМАТА НА ОСП ПРЕЗ 2013 г.	13
5.1	Допустими мерки	14
5.2	Метод за определяне на броя на пчелните кошери и за разпределяне на бюджета на ЕС.....	15
6.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	17

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Секторът на пчеларството в Европейския съюз (ЕС) е малък по размери в сравнение с други селскостопански сектори, но осигурява част от функциите по опрашване в селското стопанство на ЕС.

Пчеларите от ЕС трябва да се изправят пред много предизвикателства, за да запазят своите пчелни кошери и да поддържат производството на пчелен мед. Нарастващите разходи, сериозната конкуренция в лицето на евтиния пчелен мед, внасян от трети държави, загубите на пчелни колонии, болестите, агресорите в пчелните кошери, съчетани с влошаващата се среда за фуражните култури, са фактори, които оказват натиск върху сектора.

Общата селскостопанска политика (ОСП) предоставя различни инструменти за подпомагане на сектора на пчеларството и за намаляване на отрицателното въздействие, което някои селскостопански дейности може да имат върху опитомените опрашители.

ЕС предоставя пряко подпомагане за сектора на пчеларството от 1997 г.¹ Поредица пазарни разпоредби дават възможност на държавите членки да изготвят национални програми за техния сектор на пчеларството. С тези програми се цели подобряване на общите условия за производство и предлагане на пазара на пчелни продукти, които включват не само пчелен мед, но също така пчелно млечице, пчелен прашец, прополис (пчелен клей) или пчелен восък. Програмите получават съфинансиране от Европейския съюз в размер на 50 % и продължават три години.

В член 225, буква а) от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти² е посочено, че Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета на всеки три години, като първият път е до 21 декември 2016 г., относно изпълнението на мерките във връзка със сектора на пчеларството, както е посочено в членове 55, 56 и 57, включително относно най-актуалните разработки при системите за идентификация на пчелните кошери.

Настоящият доклад е в изпълнение на това задължение и обхваща пчеларските 2013 г., 2014 г. и 2015 г.³ Тъй като продължителността на националните програми за пчеларство е три години, тези пчеларски години отговарят на последната година от предходните тригодишни програми за пчеларство (2011—2013 г.) и първите две години

¹ Регламент (ЕО) № 1221/97 на Съвета от 25 юни 1997 г. относно определянето на общи правила за прилагането на мерки, за да се подобрят производството и търговията с пчелен мед, ОВ L 173, 1.7.1997 г., стр. 1.

² ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671.

³ Пчеларските 2013 г., 2014 г. и 2015 г. отговарят съответно на 12-месечния период, започващ на 1.9.2012 г. и завършващ на 31.8.2013 г., започващ на 1.9.2013 г. и завършващ на 31.8.2014 г., и започващ на 1.9.2014 г. и завършващ на 31.8.2015 г.

от настоящата програма (2014—2016 г.). Това е шестият доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно изпълнението на програмите за пчеларство⁴.

Всички държави членки са уведомили за национални програми за пчеларство за периодите 2011—2013 г. и 2014—2016 г. Това показва големия интерес на държавите членки и нуждите на сектора.

По време на трите пчеларски години, обхванати от настоящия доклад, в сила все още е бил Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“)⁵; поради това промените по отношение на сектора на пчеларството, въведени с реформата на ОСП през 2013 г., все още не са били приложени. Все пак в настоящия доклад са представени основните законодателни промени, въведени с реформата на ОСП, както и най-актуалната налична информация по отношение на разработките при системите за идентификация на пчелните кошери.

2. МЕТОДОЛОГИЯ

Настоящият доклад се основава на следните източници на информация:

- националните програми за пчеларство за периодите 2011—2013 г., 2014—2016 г. и 2017—2019 г., за които Комисията е уведомена от държавите членки. Всяка национална програма за пчеларство трябва да включва проучване, извършено от държавата членка, на производствената и маркетингова структура в сектора на пчеларството на нейна територия,
- разходи във връзка с мерките, предприети от държавите членки по техните национални програми за пчеларство, за които Комисията е уведомена⁶,
- данни за производството и международната търговия с пчелен мед от ЕВРОСТАТ, COMEXT и ФАО.

На уебсайта на Комисията⁷ са публикувани подробни данни и обобщени таблици относно пазара на пчелен мед и националните програми за пчеларство.

3. ПРЕГЛЕД НА СЕКТОРА НА ПЧЕЛАРСТВОТО В ЕС

3.1 Производство и цени

С продукция от около 250 000 тона годишно ЕС е **вторият по големина производител на пчелен мед в света след Китай**.

⁴ Предишният доклад беше публикуван на 16.8.2013 г., COM(2013) 593 final.

⁵ ОВ L 299, 16.11.2007 г., стр. 1.

⁶ Съгласно уведомленията от държавите членки до Комисията в съответствие с член 6 от Регламент (ЕС) № 917/2004 на Комисията от 29 април 2004 г. относно подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 797/2004 на Съвета относно мерките за подобряване на общите условия за производство и търговия с пчелни продукти, ОВ L 163, 30.4.2004 г., стр. 83.

⁷ http://ec.europa.eu/agriculture/honey/index_en.htm.

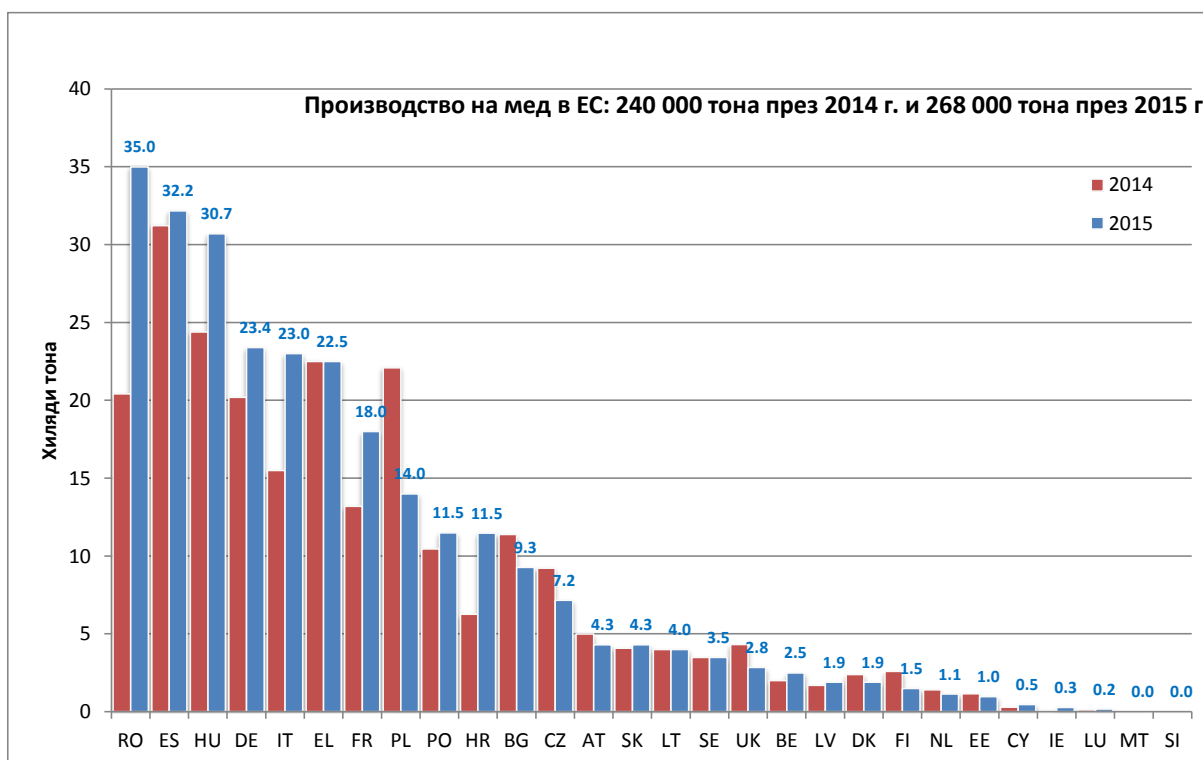
ЕС не произвежда достатъчно пчелен мед, за да покрива собственото си потребление. През 2015 г. процентът на самостоятелно задоволяване на потребностите⁸ е около 60 %.

Държавите членки с най-голямо производство на пчелен мед (RO, ES, HU, DE, IT) се намират предимно в южната част на Съюза, където климатичните условия са по-благоприятни за пчеларството.

Като цяло, при производството на пчелен мед в ЕС се наблюдава бавен растеж с годишни колебания, зависещи от климатичните условия. За пчеларите обаче поддържането на това ниво на производството може да стане по-трудно поради предизвикателствата, пред които са изправени, що се отнася до здравето на пчелите и загубата на местообитания в резултат на интензификацията на селското стопанство. Условията за производство се влошават, производствените разходи се увеличават, а нарастващият внос на по-евтин пчелен мед от трети държави засилва конкуренцията.

Цените на пчелния мед варират значително в зависимост от качеството и мястото на продажба. Ценовият обхват при многоцветния пчелен мед е в диапазона от 2,54 EUR/kg в Полша за многоцветен пчелен мед, продаван наливно при търговци на едро, до 15,18 EUR/kg за мед, продаван на мястото на производство в Обединеното кралство.

Фигура 1: Производство на пчелен мед в ЕС през 2014 г. и 2015 г.

Източник: Проучвания на държавите членки, за които е съобщено в националните програми за пчеларство за периода 2017—2019 г.

⁸ Процент на самостоятелно задоволяване на потребностите = съотношението на вътрешното производство на пчелен мед и общото потребление
 = производството в ЕС на година, разделено на (вноса в ЕС на година + производството в ЕС на година – износа от ЕС на година).

3.2 Търговия

Внос

ЕС е **най-големият вносител** на пчелен мед **в света**. С всяка изминала година вносът в ЕС се увеличава.

През 2015 г. вносът на пчелен мед в ЕС е в размер на приблизително 200 000 тона, като по обем това количество представлява около 75 % от общото производство на ЕС. **Половината от този внос е от Китай** (около 100 000 тона). Другите два основни доставчика са Мексико и Украйна. Пчелният мед, който се внася от трети държави, е много по-евтин от произвеждания в ЕС. През 2015 г. средната цена на вноса за единица продукция за пчелен мед от Китай е 1,64 EUR/kg, а средната цена за ЕС на многоцветния пчелен мед, продаван наливно при търговци на едро, е 3,78 EUR/kg. За производителите в ЕС е трудно да се конкурират с вноския пчелен мед поради по-високите производствени разходи.

Износ

Износът от ЕС е пренебрежимо малък в сравнение с вноса.

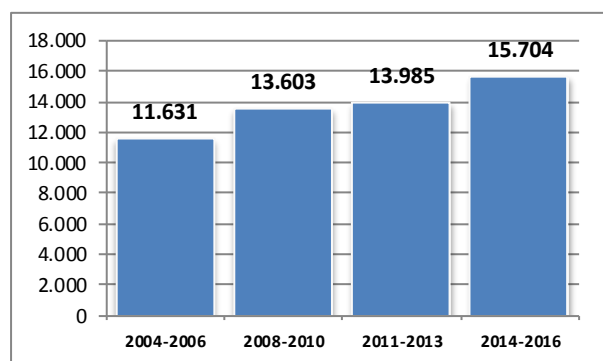
През 2015 г. износът на пчелен мед от ЕС е в размер на приблизително 20 000 тона, като по обем това количество представлява около 8 % от общото производство на ЕС. ЕС изнася главно за пазари, на които се търси висококачествен пчелен мед, като Швейцария, Саудитска Арабия, Япония, САЩ и Канада. През 2015 г. средната експортна цена на единица продукция за пчелен мед е 5,77 EUR/kg.

3.3 Преброяване на пчелните кошери

В ЕС има около 16 милиона пчелни кошери според предоставените данни в рамките на програмите за периода 2014—2016 г. Петте държави членки с най-много пчелни кошери се намират предимно в южната част на ЕС: Испания, Франция, Гърция, Румъния и Италия.

Комисията не разполага с нови данни за броя на пчелните кошери спрямо предходния доклад. Актуализирани данни ще има едва през 2017 г.

Фигура 2: Промяна в броя на пчелните кошери в ЕС

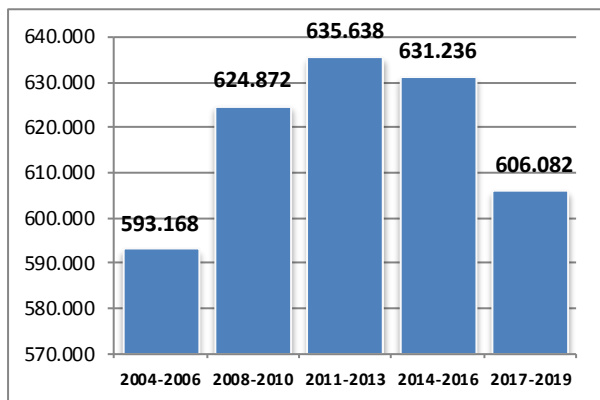

Източник: Проучвания на държавите членки, за които е съобщено в националните програми за пчеларство

3.4 Преброяване на пчеларите

Според данните, предоставени в програмите за периода 2017—2019 г., пчеларите в Съюза са около 600 000. **Броят на пчеларите в ЕС намалява.** Много от пчеларите, които напускат сектора поради своята възраст, не се заместват от нови пчелари.

Фигура 3: Промяна в броя на пчеларите в ЕС

Източник: Проучвания на държавите членки, за които е съобщено в националните програми за пчеларство

Положението в отделните държави членки е много различно. Германия е една от малкото държави членки, които са успели да спрат намаляването на броя на пчеларите. Германското сдружение на пчеларите определи като приоритет изпълнението на стратегия за набиране на пчелари и предложи курсове за начинаещи, което доведе до увеличаване на броя на активните пчелари. Част от тези действия са финансирани по мярката „техническа помощ“ в рамките на програмите.

През 2015 г. 96 % от европейските пчелари отглеждат по по-малко от 150 пчелни кошера — прагът, под който пчелинът се счита за „непрофесионален“; едва 4 % от пчеларите в ЕС притежават повече от 150 пчелни кошера и може да бъдат класифицирани като „професионални“ пчелари. Някои сдружения на пчеларите обаче оспорват този праг, тъй като считат 40 кошера за по-целесъобразен брой.

Огромен процент от пчеларите в ЕС (72 %) членуват в сдружения на пчеларите.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПЧЕЛАРСТВО

4.1 Правно основание

През пчеларските 2013 г., 2014 г. и 2015 г., които са обхванати от настоящия доклад, Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета все още е бил в сила; **поради това промените по отношение на сектора на пчеларството, въведени с реформата на ОСП през 2013 г., все още не са били приложени.**

Разпоредбите на членове 55—57 от новия Регламент (ЕС) № 1308/2013 заместват и отменят членове 105—110 от Регламент (ЕО) № 1234/2007. В член 231 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 обаче е посочено, че всички многогодишни програми, приети преди 1 януари 2014 г., продължават да се ръководят от съответните разпоредби на Регламент (ЕО) № 1234/2007 до изтичането на срока им на действие. Законодателят е въвел тази преходна разпоредба, за да осигури приемственост в текущите програми. Тъй като програмите за пчеларство за периодите 2011—2013 г. и 2014—2016 г. са приети преди 1 януари 2014 г., те се ръководят все още от разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1234/2007 и Регламент (ЕО) № 917/2004 на Комисията относно подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 797/2004 на Съвета относно мерките за подобряване на общите условия за производство и търговия с пчелни продукти⁹.

4.2 Цели и мерки

С програмите се цели подобряване на общите условия за производство и предлагане на пазара на пчелни продукти в Съюза.

Шест мерки отговарят на условията за отпускане на помощ и могат да бъдат включени в националните програми за пчеларство.

При изготвяне на програмите си държавите членки се консултират със своите организации на пчеларите, като от списък с допустими мерки избират действията, които считат за най-целесъобразни. Например за пчеларските 2014 г. и 2015 г. Нидерландия избира да приложи само една мярка: приложни изследвания.

Шестте мерки, които отговарят на условията, не са променяни след последния доклад на Комисията от 2013 г. и са следните:

Техническата помощ е насочена към повишаване на ефективността на производството и предлагането на пазара чрез използването на по-добри техники. Тя включва организирането на курсове за основно обучение за навлизащи в професията и продължаващо образование за опитни пчелари и ръководители на сдружения или кооперации; курсовете за обучение се отнасят по-специално до области като отглеждане и предпазване от болести на пчелите, събиране и опаковане на пчелния мед, неговото съхранение, транспортиране и предлагане на пазара. Учебните пчелини и мрежите на консултантите/специалистите в сектора на пчеларството създават възможност за разпространението на практически технически познания. Мярката може също така да бъде използвана в подкрепа на модернизацията на сектора чрез закупуване от пчеларите на оборудване за екстракция на пчелен мед.

С мярката за **предпазване от вароатозата** се цели да се упражнява контрол върху заразяването на пчелните кошери с този ендемичен паразит. Вароатозата е болест по

⁹ ОВ L 163, 30.4.2004 г., стр. 83.

медоносните пчели, причинявана от пчелен акар, който предизвиква отслабване в имунната система на пчелите и увеличава вторичните инфекции от вируси по тях. Контролът на вароатозата се извършва главно чрез намаляване на паразитното натоварване. Ако не бъдат взети мерки срещу нея, вароатозата силно понижава количеството добит пчелен мед в ЕС и води до загубата на пчелни колонии. Тъй като вароатозата е ендемична за ЕС и не може да бъде напълно премахната, единственият начин да се избегнат последиците от нея е пчелните кошери да се третират с продукти и по методи, които са одобрени. Необходима е финансова подкрепа, за да се помогне на производителите да посрещнат нарастващите разходи по третиране на пчелните кошери по подходящ начин (продукти и оборудване, като например предпазна мрежа).

Помощта по мярката за **рационализиране на подвижното пчеларство** е предвидена да подпомага работата по придвижване на пчелните кошери в Съюза, както и предоставянето на места за пчеларите през сезона на цъфтеж. Управлението на подвижното пчеларство може да бъде улеснено чрез мерки като идентификация на пчелните кошери и рамките, регистър на подвижното пчеларство, инвестиции в материали, улесняващи подвижното пчеларство, и опис на разновидностите цветни растения. В някои държави членки подвижното пчеларство е от решаващо значение за задоволяване на хранителните потребности на пчелите и осигуряване на опрашването на растенията.

Мерките за подпомагане на извършването на **анализ на пчелния мед** имат за цел да подобрят предлагането на пазара на пчелен мед. Анализите на пчелния мед позволяват на пчеларите да гарантират, че пуснатият на пазара мед отговаря на физико-химичните характеристики, посочени в Директива 2001/110/ЕО на Съвета относно меда¹⁰; анализите на ботаническия произход на пчелния мед позволяват на пчеларите да разберат точния състав на събрания мед и по този начин да получат по-добра цена за своя продукт. Финансовата подкрепа за анализи на пчелния мед е от съществено значение, за да бъде тази услуга достъпна за по-голям брой пчелари.

Подновяването на пчелните кошери дава възможност за частично компенсиране на загубите на пчели и съответно за избягване на спадове в производството; мярката може да включва финансиране на дейности за насърчаване на производството на пчелни майки и закупуването на пчелни колонии.

Предоставената по този регламент възможност за включване в програмите за пчеларство на специфични проекти, насочени към **приложни изследвания** за подобряване на качеството на пчелния мед, както и разпространението на резултатите от тези проекти, може да спомогне за увеличаване на познанията на производителите за специфични пчеларски практики.

¹⁰ ОВ L 10, 12.1.2002 г., стр. 47.

4.3 БЮДЖЕТ НА СЪЮЗА ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПЧЕЛАРСТВО И СТЕПЕН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Финансовите средства от Съюза, предназначени за сектора на пчеларството, са относително малко, но на всеки три години се увеличават, за да се вземат предвид нарастващите нужди на сектора, доброто усвояване на програмите и последователните разширения на Съюза. Финансовите средства от Съюза, предназначени за програмите за пчеларство за периода 2017—2019 г., ще бъдат увеличени на 36 млн. евро на пчеларска година.

Таблица 1: Финансови средства от Съюза, предназначени за националните програми за пчеларство

Налични финансови средства за пчеларска година	2013 пчеларска година Програми за периода 2011—2013 г.	2014 пчеларска година Програми за периода 2014—2016 г.	2015 пчеларска година Програми за периода 2014—2016 г.
EUR	32 000 000	33 100 000	33 100 000
Размер на финансовите средства от Съюза, използвани от държавите членки в EUR	29 160 781	30 430 265	30 874 274
Степен на използване	91 %	92 %	93 %

Всички държави членки¹¹ са изпратили уведомление за национална програма за пчеларство за периодите 2011—2013 г. и 2014—2016 г.

Финансовото участие на Съюза в програмите за пчеларство е в размер на 50 % от разходите, поети от държавите членки. По-специално това означава, че за пчеларската 2013 година на пчеларския сектор са предоставени общо 64 млн. евро: 32 млн. евро от бюджета на Съюза и 32 млн. евро от националните бюджети на държавите членки. За всяка от пчеларските 2014 г. и 2015 г. са предоставени общо 66,2 млн. евро: 33,1 млн. евро от бюджета на Съюза и 33,1 млн. евро от националните бюджети на държавите членки.

Както през предходните години, държавите членки са използвали почти всички средства, предоставени за тези програми от Съюза. Средната степен на използване за ЕС е отлична: за пчеларските 2013 г., 2014 г. и 2015 г. е съответно 91 %, 92 % и 93 %.

4.4 Разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки

¹¹ Национална програма за пчеларство за периода 2011—2013 г. имат 27 държави членки. След присъединяването на Хърватия към Европейския съюз на 1 юли 2013 г. — национална програма за пчеларство за периода 2014—2016 г. имат 28 държави членки.

Основният фактор за разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки е броят на пчелните кошери на тяхната територия.

Финансовите средства от Съюза се разпределят в съответствие с дела на всяка държава членка в общия брой пчелни кошери в Съюза и въз основа на данните за прогнозните разходи, съобщени от държавите членки в техните програми.

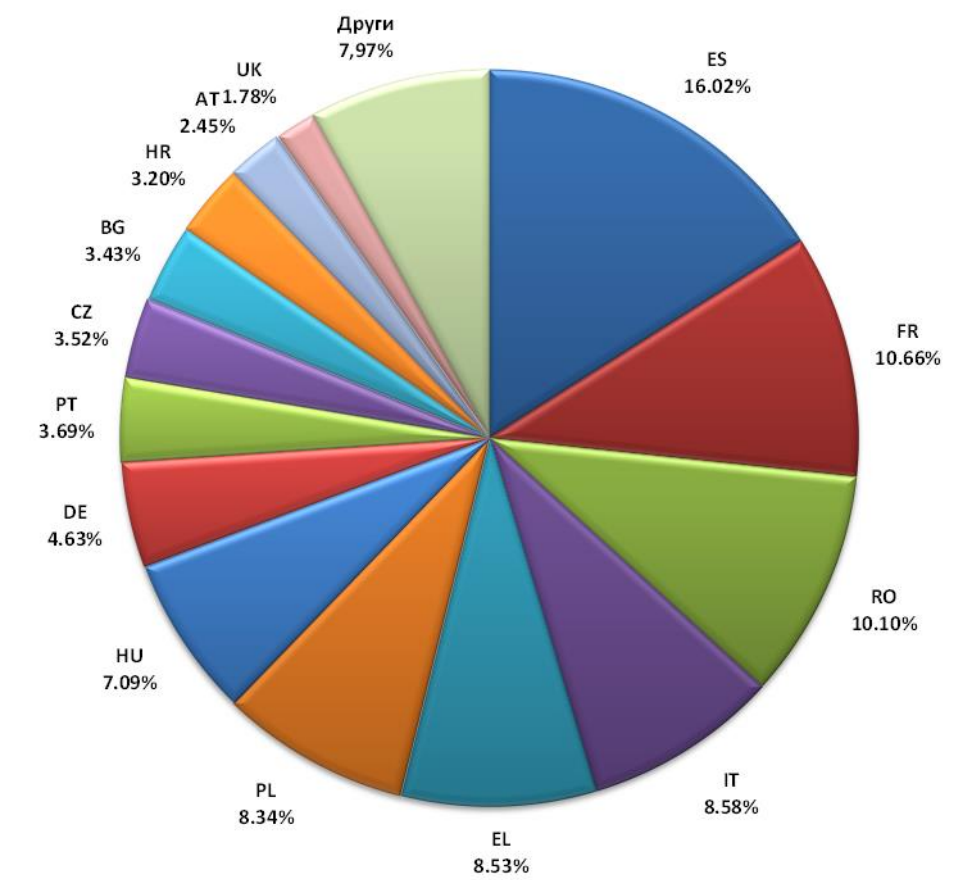
Държавите членки съобщават броя на пчелните кошери, които се намират на тяхна територия към момента на представянето на програмите за пчеларство пред Комисията. Броят на пчелните кошери в Съюза и разбивката по държави членки се публикува в Регламент за изпълнение на Комисията за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 917/2004¹².

По броя на пчелните кошери във всяка държава членка, изчислен като процентен дял от общия брой пчелни кошери в ЕС, се определя теоретичният максимален процентен дял от бюджета, на който всяка държава членка има право. В случай че прогнозираните разходи от дадена държава членка са по-малко от максималния бюджет, на който държавата има право, непоисканата от тази държава членка сума се преразпределя между останалите държави.

В резултат на това държавите членки с най-голям брой пчелни кошери получават най-голям дял от финансовите средства от Съюза. За пчелните 2013 г., 2014 г. и 2015 г. на Испания — държавата членка с най-голям брой пчелни кошери в Съюза — е отпуснат най-големият дял от финансовите средства от Съюза. На петте държави членки с най-голям брой пчелни кошери (Испания, Франция, Гърция, Румъния и Италия) са отпуснати около половината от общите финансови средства от ЕС за пчеларските 2013 г., 2014 г. и 2015 г.

¹² За програмите за периода 2014—2016 г. вж. Регламент за изпълнение (ЕС) № 768/2013 на Комисията за изменение на Регламент (ЕО) № 917/2004 относно подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 797/2004 на Съвета относно мерките за подобряване на общите условия за производство и търговия с пчелни продукти, ОВ L 214, 9.8.2013 г., стр. 7. За програмите за периода 2011—2013 г. вж. Регламент (ЕС) № 726/2010 на Комисията от 12 август 2010 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 917/2004 относно подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 797/2004 на Съвета относно мерките за подобряване на общите условия за производство и търговия с пчелни продукти, ОВ L 213, 13.8.2010 г., стр. 29.

Фигура 4: Разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки за пчеларската 2015 година

4.5 Направени разходи по вид мярка

В края на всяка пчеларска година държавите членки уведомяват Комисията за направените от тях разходи по вид мярка в съответствие с член 6 от Регламент (ЕО) № 917/2004 на Комисията.

Разбивката на разходите по вид мярка за пчеларските 2013 г., 2014 г. и 2015 г. не се е променила като цяло спрямо предходния доклад на Комисията.

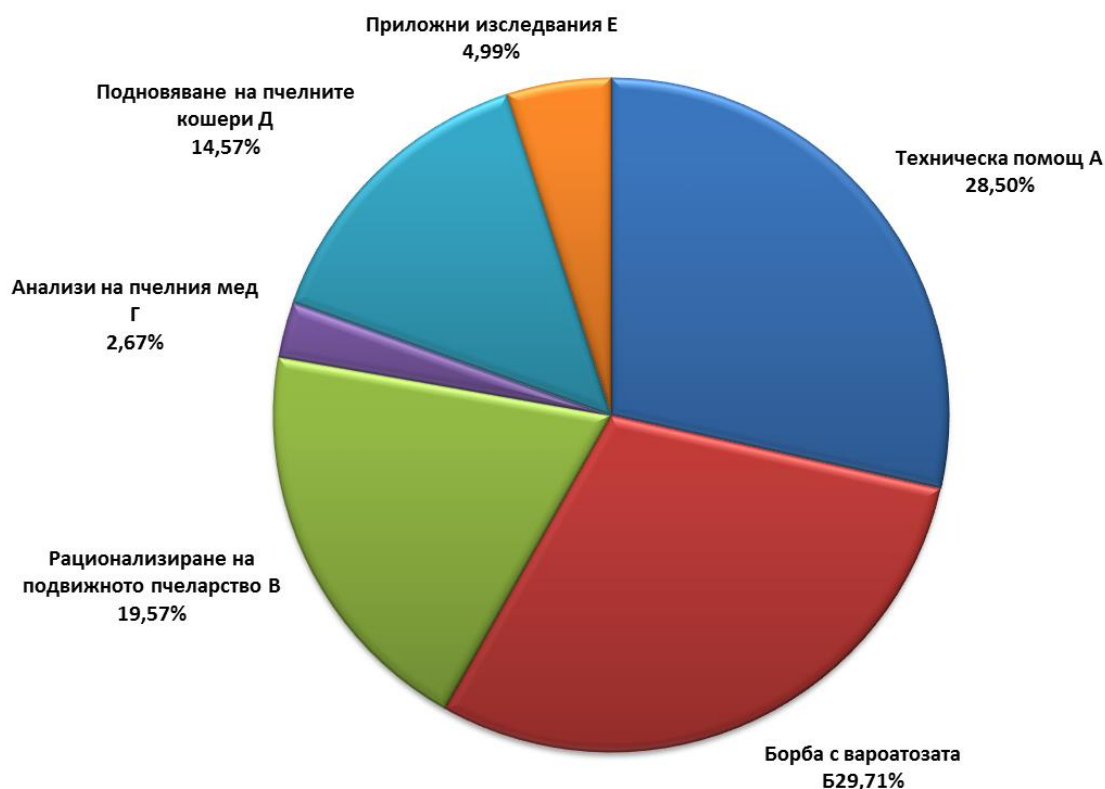
Борбата срещу вароатозата и техническата помощ за пчеларите и организациите на пчеларите са двете най-широко използвани мерки (всяка от които възлиза на около 29 % от общите разходи). Този факт отразява нуждите на сектора от продължаване на инвестициите в пчеларско оборудване, непрекъснато осъвременяване на пчеларските практики с оглед на борбата срещу болестите и агресорите в пчелните кошери, както и нуждата да се обучават нови пчелари.

Разходите за третата най-широко използвана мярка — **рационализиране на подвижното пчеларство** — възлизат на около 19 % от общите разходи. В някои

държави членки подвижното пчеларство е изключително важна пчеларска практика, която е необходима за задоволяването на хранителните потребности на медоносните пчели през целия пчеларски сезон и за осигуряването на функциите по опрашване.

По мярката за **подновяване на пчелните кошери** са направени около 15 % от общите разходи и това е четвъртата най-широко използвана мярка, последвана на пето място от мярката за **приложни изследвания** (около 5 % от общите разходи) и на шесто място от мярката за **анализи на пчелния мед** (около 3 % от общите разходи).

Фигура 5: Направени разходи по вид мярка за пчеларската 2015 година

5. ОСНОВНИ ПРОМЕНИ, ВЪВЕДЕНИ С РЕФОРМАТА НА ОСП ПРЕЗ 2013 г.

С реформата на ОСП от 2013 г. са въведени значителни промени по отношение на програмите за пчеларство. Тези промени са отразени в членове 55—57 от Регламент (ЕС) № 1308/2013, касаещи помощта в сектора на пчеларството, които заменят членове 105—110 от Регламент (ЕО) № 1234/2007 във връзка с пчеларството. Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията¹³ допълва Регламент (ЕС) № 1308/2013 по отношение на пчеларството, а с Регламент за

¹³ ОВ L 211, 8.8.2015 г., стр. 3.

изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията¹⁴ се определят правилата за прилагането на Регламент (ЕС) № 1308/2013 във връзка с помощта в сектора на пчеларството.

Основните цели на реформата на ОСП за сектора на пчеларството са:

- допустимите мерки да се адаптират към нуждите на сектора,
- да се осигури по-добро разпределение на бюджета на ЕС, като се подобрят методите, които държавите членки използват за определяне на броя на пчелните кошери на тяхната територия.

5.1 Допустими мерки

С член 55, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 се променя списъкът с допустимите мерки в сектора на пчеларството; обхватът на някои мерки се разширява и се добавят две нови мерки.

След реформирането на ОСП допустимите мерки в сектора на пчеларството вече са осем:

- а) **техническа помощ за пчелари и организации на пчелари;**
- б) **борба срещу агресорите и болестите в кошера, особено срещу вароатозата;** обхватът на тази мярка е разширен, за да бъдат отчетени нуждите на сектора по отношение на борбата срещу инвазията на азиатския стършел (*Vespa velutina*)¹⁵, малкия кошерен бръмбар (*Aethina tumida*)¹⁶, но също така по отношение на болести по пчелите, различни от вароатозата, като нозематоза или гнилец.
- в) **рационализиране на подвижното пчеларство;**
- г) **мерки за подпомагане на лабораториите за анализ на пчелните продукти с цел да се помогне на пчеларите да продават своите продукти и да увеличат тяхната стойност;** обхватът на тази мярка е разширен, като се включва анализ на други пчелни продукти¹⁷ като пчелно млечице, пчелен прашец, прополис (пчелен клей) или пчелен восък. Това е важно за подпомагане на получаването на качествени пчелни продукти и осигуряването на допълнителен източник на доходи за пчеларите.
- д) **мерки за подпомагане на подновяването на пчелните кошери в Съюза;**
- е) **сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на приложни изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти;**
- ж) **наблюдение на пазара;** това е нова мярка, която може да се използва например за наблюдение на пчелния мед и на производството и цените на пчелните продукти;

¹⁴ ОВ L 211, 8.8.2015 г., стр. 9.

¹⁵ <http://presse.inra.fr/en/Resources/Press-releases/rapid-expansion-of-Asian-hornet>.

¹⁶ http://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/small_hive_beetle_outbreaks/index_en.htm.

¹⁷ Пчелните продукти, които са обхванати от програмите за пчеларство, са посочени в част XXII от приложение I към Регламент (ЕС) № 1308/2013; това са пчелен мед, пчелно млечице, прополис (пчелен клей) и пчелен восък.

з) **подобряване на качеството на продуктите за по-добро използване на техния потенциал на пазара;** това е нова мярка, която може да се прилага например за използване на потенциала на пчелното млечице и на пчелния прашец.

5.2 Метод за определяне на броя на пчелните кошери и за разпределяне на бюджета на ЕС

Както е посочено по-горе, **основният фактор за разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки е броят на пчелните кошери на тяхната територия.**

Този принцип е запазен в реформата на ОСП от 2013 г., но правилата за определяне на броя на пчелните кошери са хармонизирани (доколкото това е възможно, предвид големите различия между държавите членки в сектора на пчеларството); в съответствие с член 4 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията финансовото участие на Съюза се разпределя пропорционално на **средния общ брой на пчелните кошери през двете календарни години, непосредствено предхождащи уведомленията за националните програми за пчеларство, изпратени до Комисията.**

До програмите за периода 2014—2016 г. държавите членки са имали задължението само да уведомяват Комисията за броя на пчелните кошери на тяхната територия на всеки три години, когато представят своите национални програми за пчеларство. Има значителни разлики в начина, по който държавите членки събират информацията за броя на техните пчелни кошери, по-специално във връзка с видовете пчелни кошери, които се вземат предвид, периода и годините, когато е събрана информацията, и, накрая, метода, използван за определянето на бройките. Този проблем е трябвало да се отстрани, за да се осигури по-добро разпределяне на финансовите средства от Съюза.

В членове 1, 2 и 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията се определя терминът „пчелен кошер“, изисква се държавите членки да разполагат с **надежден метод, чрез който между 1 септември и 31 декември всяка година да определят броя на подготвените за зимуване пчелни кошери на тяхна територия** и, накрая, държавите членки се задължават ежегодно да изпращат уведомления относно броя на техните пчелни кошери, като започнат от 2017 г.

В съответствие с член 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията и с точка 2 от приложението към него, в своите национални програми за пчеларство за периода 2017—2019 г. държавите членки представят описание на метода, използван за определяне на броя на пчелните кошери на тяхната територия.

Описанието на метода, използван във всяка държава членка, е включено в програмите за пчеларство за периода 2017—2019 г., публикувани на уебсайта на Комисията. Обобщение на методите е представено в таблица 2. 18 държави членки ще използват задължителна система за регистрация, а 10 държави членки ще използват

статистически метод за определяне на броя на пчелните кошери на базата на извадки от данни за пчелари, регистрирани от организации на пчелари.

Като цяло, задължителната регистрация на пчелните кошери се счита за най-добрият метод, но тя създава по-голяма административна тежест за пчеларите и държавите членки; пчеларите са задължени според националното право да регистрират своята дейност и да декларират броя на пчелните си кошери пред администрацията. Важно е да се отбележи, че шестте държави членки с най-голям брой пчелни кошери (ES, FR, EL, RO, IT, PL) избраха задължителната регистрация на пчелните кошери, докато държавите членки с по-маловажен сектор на пчеларството избраха метода на статистическото определяне.

Надеждността на статистическите методи за определяне на броя на пчелните кошери зависи от качеството на базата данни, която се поддържа от пчеларските организации, и от представителността на извадката от данни за пчеларите, която е избрана, за да се осигури информация за броя на пчелните кошери.

За пръв път държавите членки ще уведомяват Комисията за броя на своите пчелни кошери по новите методи на 15 март 2017 г. В съответствие с член 13 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията след това Комисията осигурява чрез своя уебсайт публичен достъп до агрегирани данни за броя на пчелните кошери, за които има постъпили уведомления от държавите членки. Тези данни ще се актуализират всяка година, което ще доведе до подобро наблюдение на броя на пчелните кошери в Съюза.

Таблица 2: Обобщение на методите, използвани от държавите членки за определяне на броя на пчелните кошери на тяхната територия в националните програми за пчеларство за периода 2017—2019 г.

Държави членки	Регистрация от компетентните органи на държавите членки	Статистически метод/Извадки, основани на бази данни, които се поддържат от пчеларски организации или доброволна регистрация
Белгия		X
България		X
Чешка република	X	
Дания		X
Германия		X
Естония		X
Ирландия		X
Гърция	X	
Испания	X	
Франция	X	
Хърватия	X	
Италия	X	
Кипър	X	

Латвия	X	
Литва	X	
Люксембург	X	
Унгария	X	
Малта	Цялостно преброяване	
Нидерландия		X
Австрия	X	
Полша	X	
Португалия	X	
Румъния	X	
Словения	X	
Словакия	X	
Финландия		X
Швеция		X
Обединено кралство		X
ЕС-28	18 държави членки	10 държави членки

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С реформата на ОСП от 2013 г. е подобрено правното основание за подпомагане на сектора на пчеларството в ЕС чрез национални програми за пчеларство. Допустимите мерки са адаптирани към променящите се нужди на сектора, а методите за разпределяне на финансовите средства от ЕС за държавите членки са оптимизирани въз основа на броя на пчелните кошери. Първите конкретни ефекти от реформата ще се наблюдават при изпълнението на програмите за пчеларство за периода 2017—2019 г., което започва през август 2016 г. Настоящият доклад не се придружава от допълнителни законодателни предложения.

Въз основа на фактическите констатации в настоящия доклад, показващи че всички държави членки имат национални програми за пчеларство и че са усвоени повече от 90 % от предоставените на разположение финансови средства от Съюза, може да се заключи, че европейските пазарни мерки за сектора на пчеларството функционират по задоволителен начин. Следващият доклад, който следва да бъде изготвен след три години, ще позволи да се направи оценка на въздействието на новите нормативни разпоредби, въведени с реформата на ОСП от 2013 г.